

4. cvičení:

Vymezení funkčních regionů

Socioekonomická
regionalizace

Zadání seminární práce:

- Vymezení komplexního mikroregionu a zhodnocení jeho vnitřní struktury
- výběr střediska mikroregionu – středisko cca od 10 tis. do 30 tis. obyvatel
- z okresu Brm, Brv, Rak, Pří, Pza, Pvý, Nym, MBo, Měl, KHo, Kol, Kla, Ber, Ben, Pře, Šum, Kro, UHr, Zno, Olo, Svi, JHr, Vse, ÚnL, Tep, Most, Lou, Lit, Lib, JnN, Chom, Děč, ČLí, ÚnO, Tru, RnK, Nách, Jič, Chru, HrK, HBr, ŽnS, Tře, Bla, Sok, Rok, Plj, Dom, Pro, Tře, Vyš, Zlí

Dílčí postup:

1. **Vymezení pracovního mikroregionu (2001)**
2. Vymezení obslužného mikroregionu
3. Vymezení komplexního mikroregionu
4. Hodnotící charakteristiky
5. Hodnocení vnitřní struktury mikroregionu
6. Vývoj regionální organizace (srovnání s rokem 1991)
7. Funkční regionalizace a administrativní členění
8. Zhodnocení výsledků

Vymezení pracovního mikroregionu (2001)

- Na základě převládajícího spádu vyjížděky za prací.
- Region znázorněte kartograficky (Arcview, ArcGIS) a vytvořte tabulku se seznamem obcí, tvořících pracovní region. U každé obce uveďte celkový počet vyjíždějících do zaměstnání, počet vyjíždějících do daného střediska (přímo) a počet obyvatel. Uveďte také součty těchto dat pro celý region.
- *Pramen: Dojížděka a vyjížděka do zaměstnání a do škol (Sčítání lidu, domů a bytů 2001)*, dostupné elektronicky z http://dw.czso.cz/iPublMan/publikace_list.jsp?vecklic=06&uzeklic=99
- Počet obyvatel v obcích – ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 (různé zdroje, např. veřejná databáze ČSÚ – dostupné elektronicky z http://vdb.czso.cz/vdbtab/tablist.jsp?kapitola_id=64

Řádovostní úrovně

Postup regionalizace:

1. specifikujeme existující řádovostní úrovně
2. pro ně vybereme odpovídající regionální procesy

V ČR existují *čtyři základní řádovostní úrovně*.

Liší se: - kvantitativně (velikostí)

- kvalitativně (typem integračních procesů)

- *subregiony*
- *mikroregiony*
- *mezoregiony*
- *makroregion*

Subregiony

- Nekomplexní celky
- Nejdůležitější a nejčastější potřeby obyvatel **nejsou uzavřeny.**
- Uzavřeny jen vztahy mezi bydlištěm a **základními službami.**
- Vztahy mezi bydlištěm a pracovištěm uzavřeny jen částečně, nedostatečně.

Příklady: generelové jednotky, obvody SOMV, Dobrovolné svazky obcí??

Mikroregiony

- Uzavřeny nejintenzivnější procesy
  - dojíždka za prací
  - dojíždka za hlavními druhy služeb
- Nejvyšší stupeň integrity

Míra uzavřenosti hlavních procesů (i rozsah mikroregionů) značně diferencované.

Proto rozlišovány *dílčí úrovně* (stupně).

Příklady:

Mikroregiony 1. stupně: obvody SOOV, obvody ORP (III.)

Mikroregiony 2. stupně: okresy

Prostorová forma: ***nodální***

Mezoregiony

- Procesy již jen částečně vázány na obyvatelstvo
- Komplex procesů:
  - nedenní dojíždka za prací
  - migrace
  - dojíždka do vyšší školských zařízení (VŠ, VOŠ, specializované SŠ)
  - dojíždka za specializovanými službami
  - vztahy mezi podniky a institucemi, především k výrobním službám (kvartér)
  - výrobní kooperace

Makroregion

- Celá ČR
- Vysoký stupeň uzavřené regionálních procesů.
- Jednoznačná pozice Prahy

Minimální (kritická) velikost regionu

- **Dostatečná velikost regionu je podmínkou jeho kvalitativní autonomie.**
- Existence dostatečně velkého zázemí je kritériem pro výběr samotných středisek.
- Stanovení kritické velikosti: z empirického rozložení velikostních znaků regionů

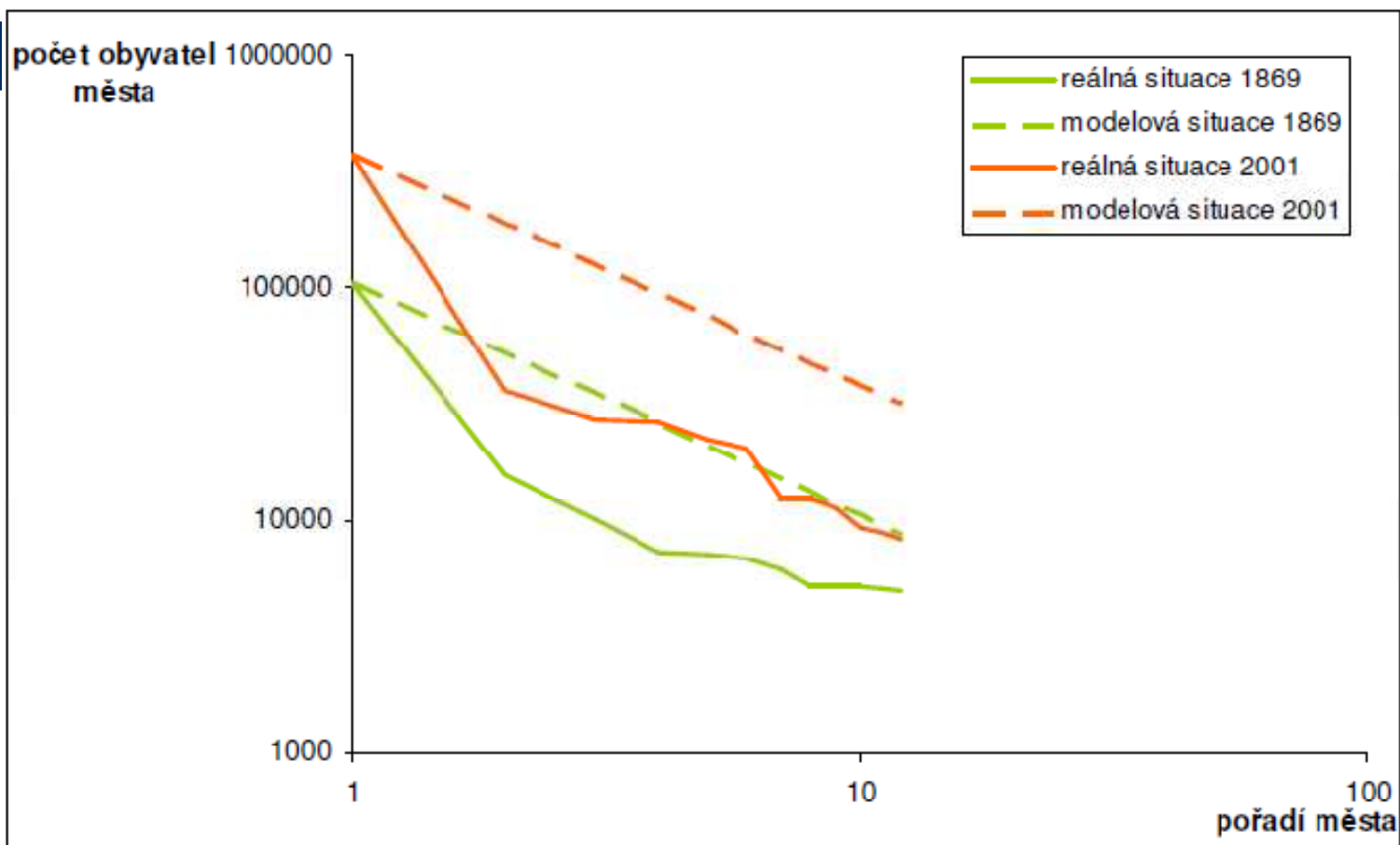
Kritické velikosti různé pro různé řádovostní úrovně.

Zhodnocení cv. 2:

Hierarchická diferenciacie středisek

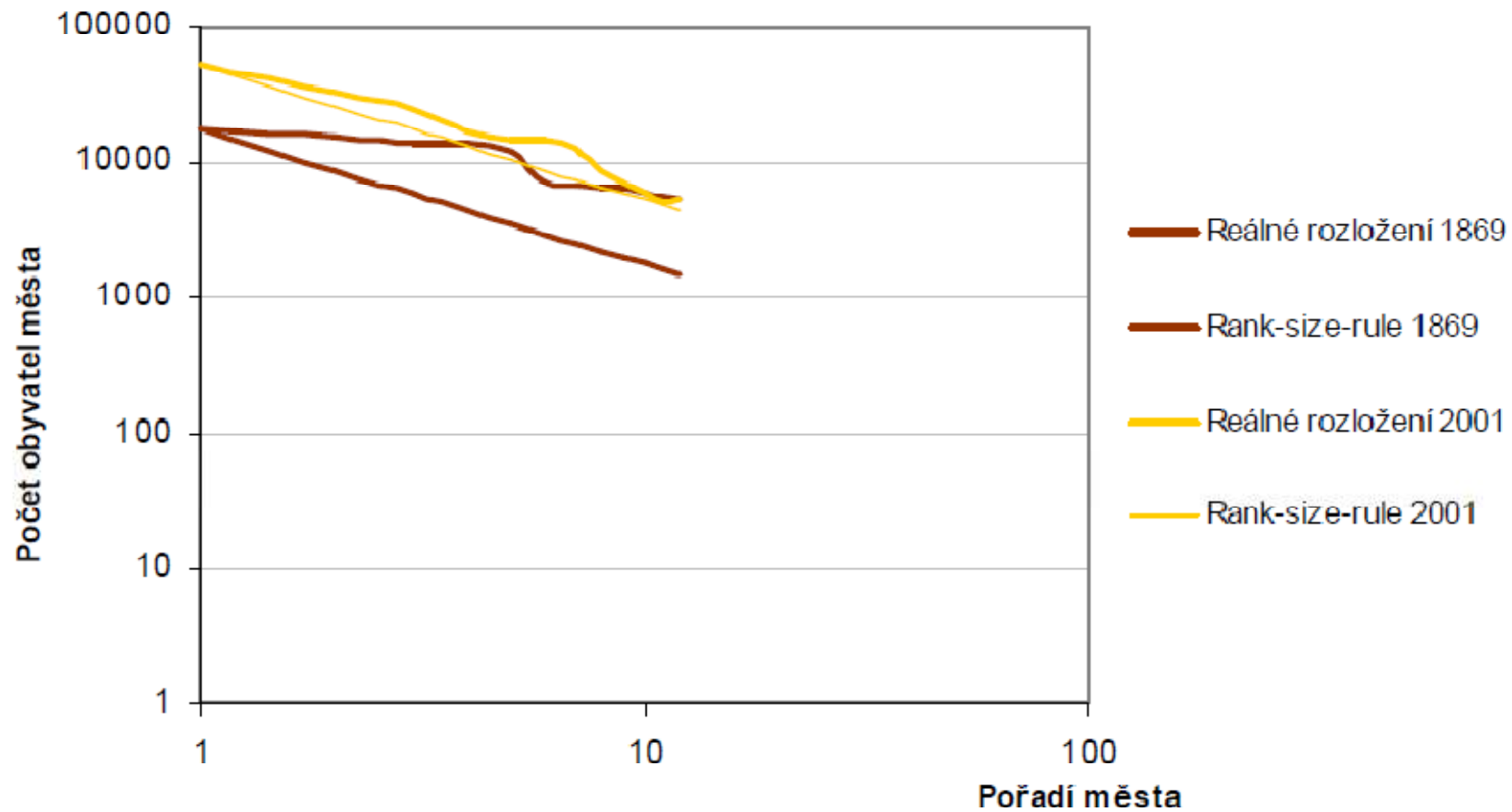

Jihomoravský kraj

	1869	1900	1930	1961	1991	2001
1.	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2.-4.	31,46	28,29	23,32	19,72	23,32	23,88
5.-12.	43,51	32,21	22,80	22,27	27,51	28,10

Karlovarský kraj

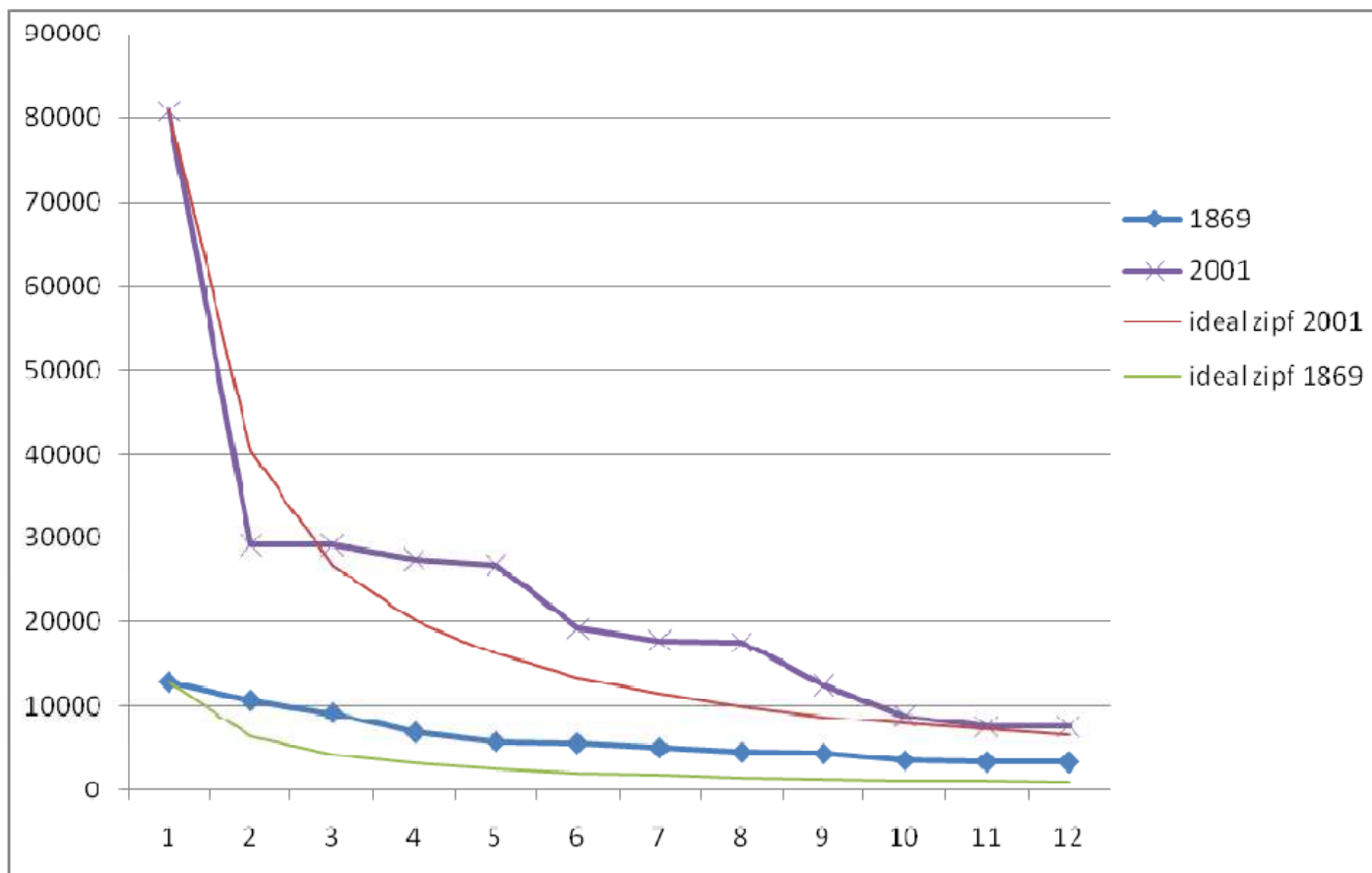
	1869	1900	1930	1961	1991	2001
1.	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2. - 4.	242,71	166,66	139,87	114,54	133,67	141,36
5. - 12.	317,70	166,53	127,37	119,35	134,06	139,64

Moravskoslezský kraj

- Pravděpodobně růst nemusel být tak obrovský, protože je možné, že v této době se i administrativní vymezení Ostravy měnilo a pravděpodobně byla spojena s okolními sídly.

	Poměr počtu obyvatel (%)					
	2001	1991	1961	1930	1900	1869
1. město	100	100	100	100	100	100
2. - 4. město	67	67	58	54	60	142
5. - 12. město	83	79	69	72	75	166

Zlínský kraj

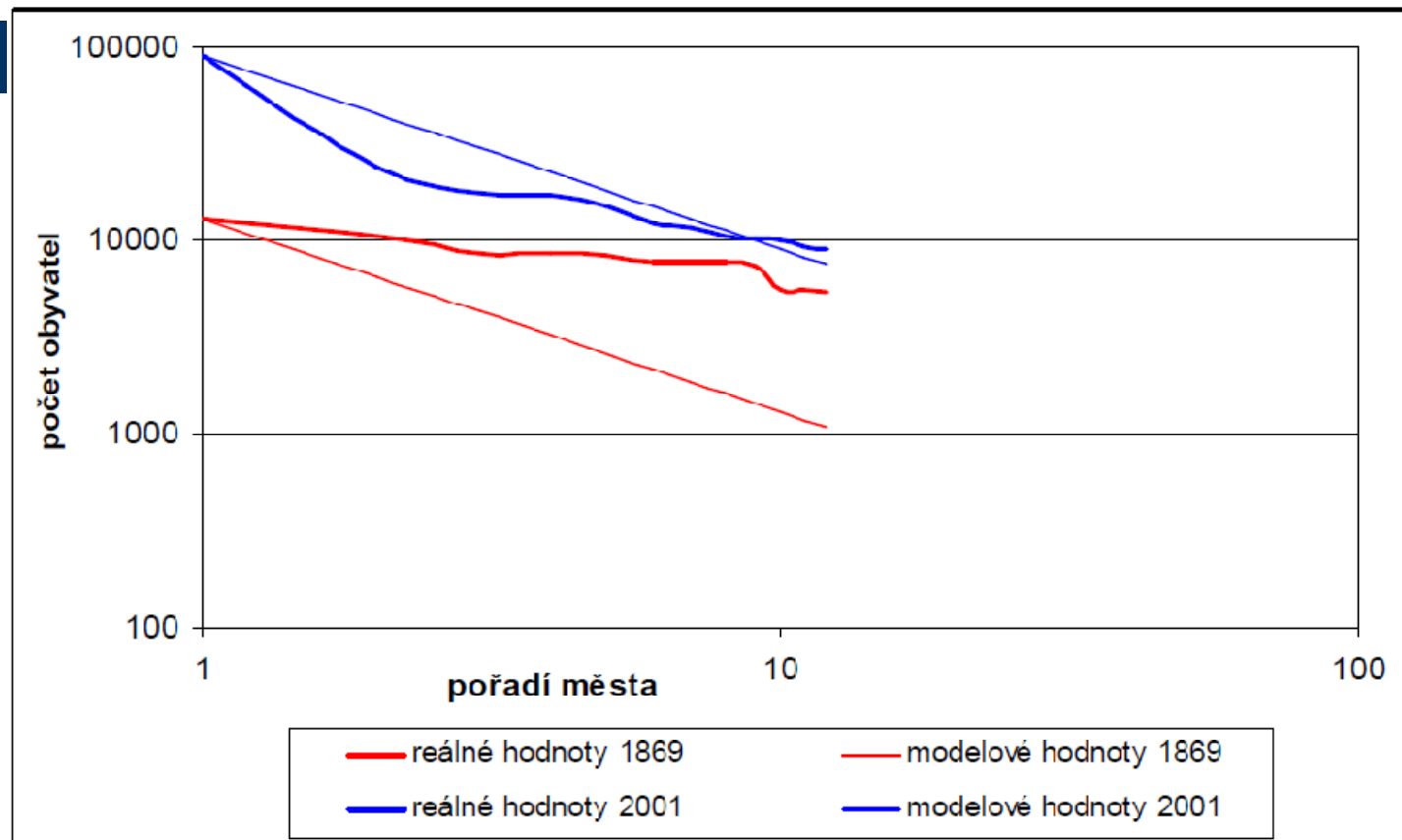
	1869	1900	1930	1961	1991	2001
1	1	1	1	1	1	1
2 – 4	2,09	1,80	1,37	0,93	1,04	1,06
5 - 12	2,82	2,78	1,60	1,22	1,44	1,46

Středočeský kraj + Hl. město Praha

města v pořadí	1869	1900	1930	1961	1991	2001
1.	100	100	100	100	100	100
2. - 4.	17,4	15,0	10,1	9,6	12,6	12,9
5. - 12.	23,3	16,2	11,4	10,9	13,0	13,3

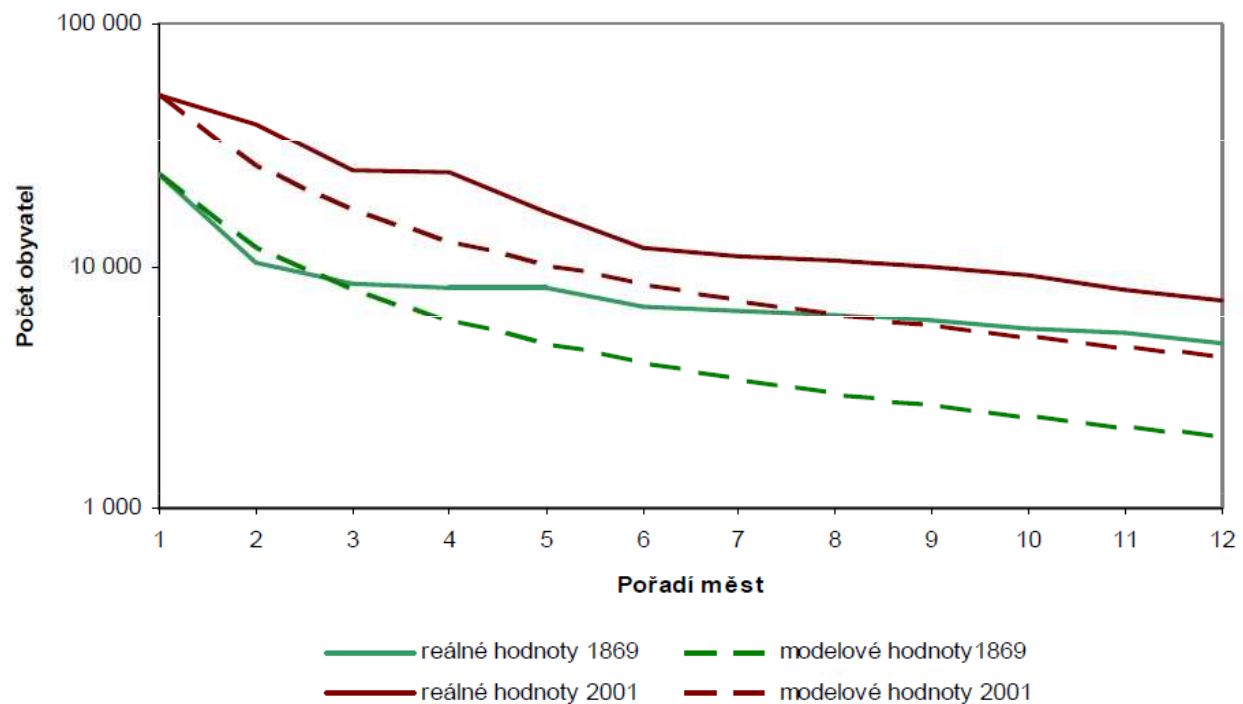
Pardubický kraj

%	1869	1900	1930	1960	1991	2001
1.	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2.- 4.	215,50	156,36	106,05	68,97	61,62	64,59
5.- 12.	427,22	272,45	174,72	108,55	92,33	97,25

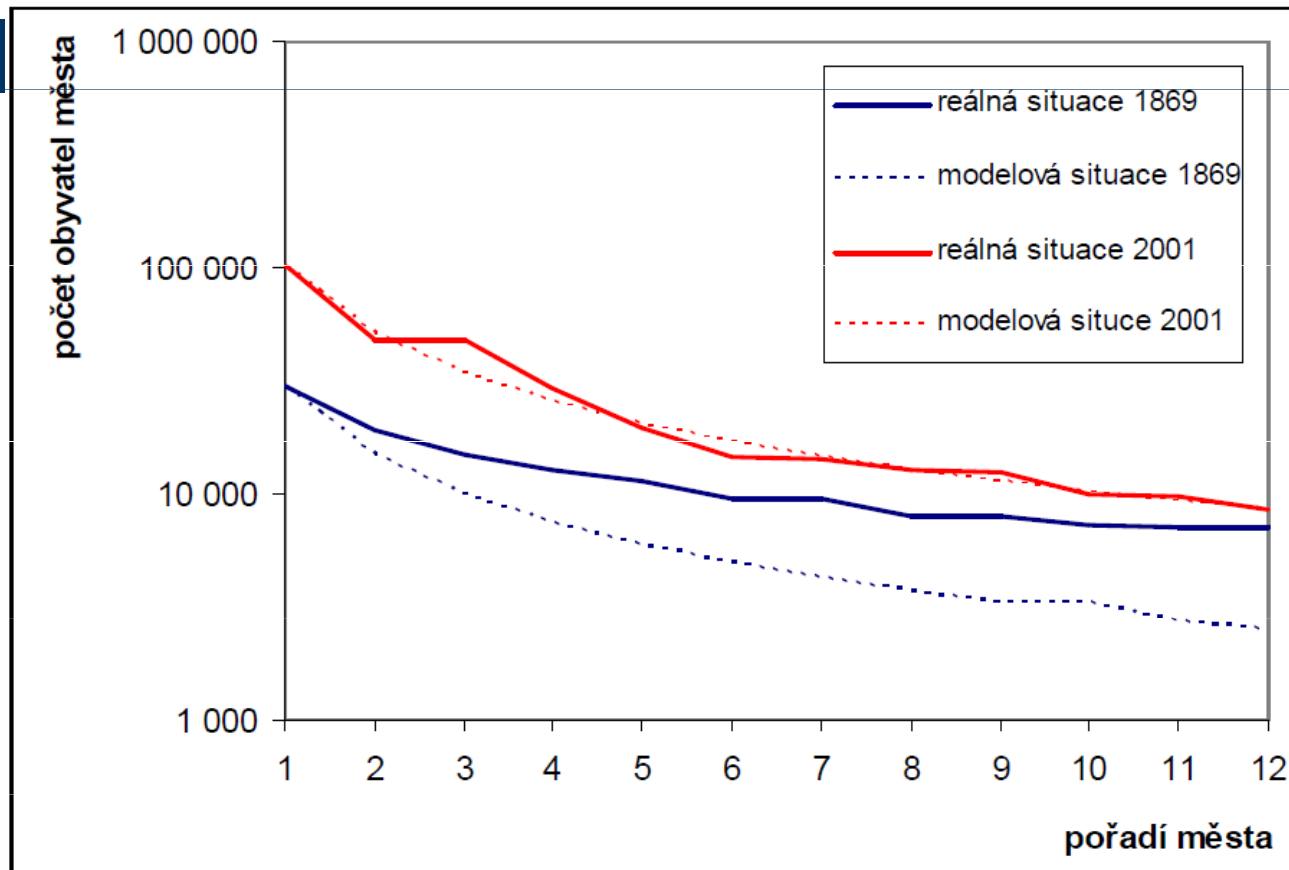
Kraj Vysočina

Rank-size-rule kraje Vysočina v letech 1869 a 2001

Pořadí měst	1869	1900	1930	1961	1991	2001
1.	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2. – 4.	112,89	116,16	117,42	132,02	165,96	172,94
5. – 12.	205,86	166,54	131,85	158,23	160,59	165,54

Olomoucký kraj

	1869	1900	1930	1961	1991	2001
1.	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
2.- 4.	156,50	126,58	114,17	120,13	128,22	122,78
5. - 12.	226,28	151,65	110,61	95,94	100,81	85,21

Vojenské újezdy

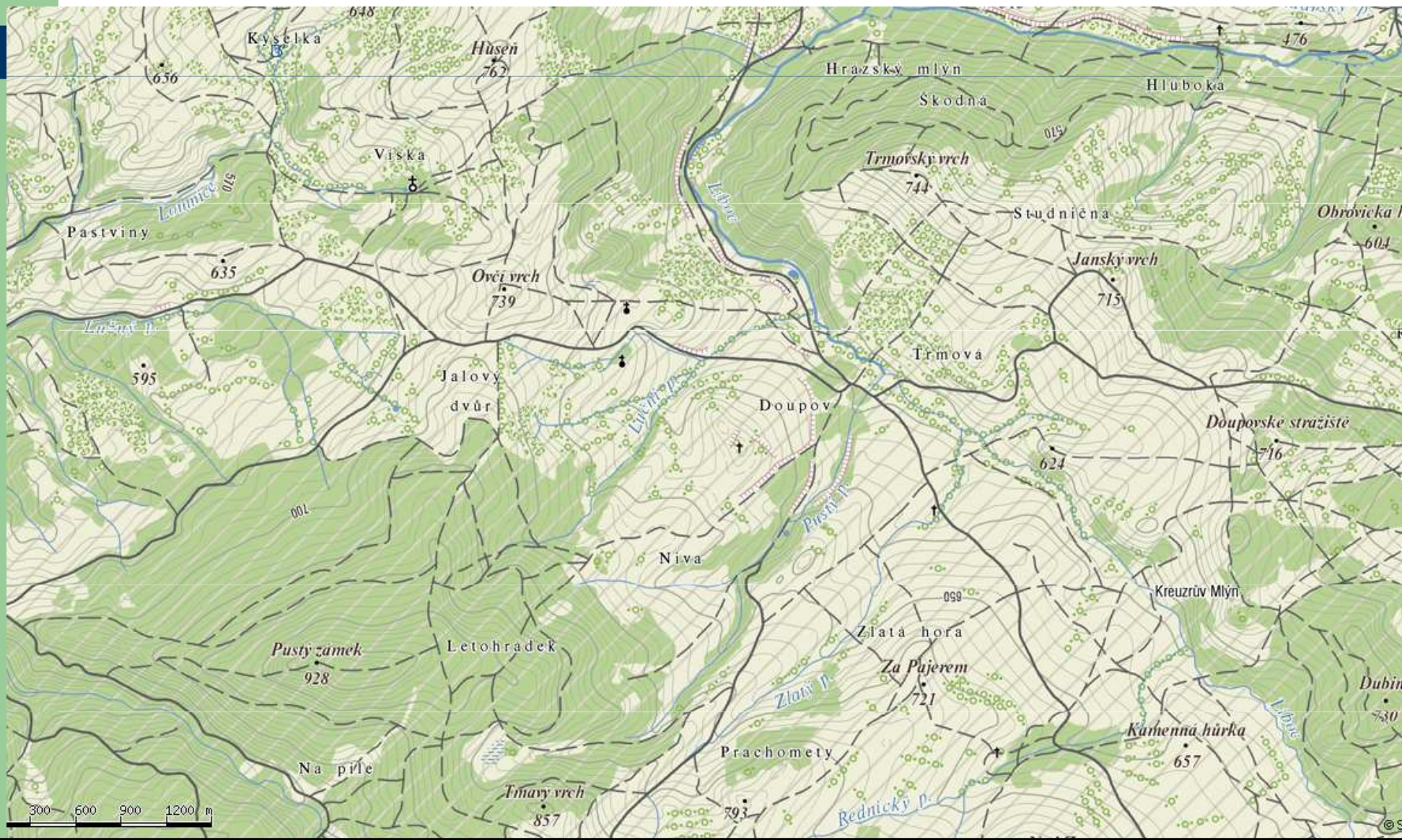
- jako jedna administrativní jednotka
- zahrnují více bývalých obcí – nejsou sídlem
- VÚ Město Libavá, Hradiště

Hradiště

VÚ Hradiště - dnes

VÚ Hradiště – stav mezi lety 1836 - 1852

